

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2021. január

AKTUÁLIS

Jubileum

2021-ben ünnepli fennállásának 25. évfordulóját a Duna-Dráva Nemzeti Park. Az évforduló alkalmából idén számos akciót, játékot hirdetünk meg, visszatekintünk az elmúlt két és fél évtized eseményeire. Ezek sorában első a „Hol virág? – Hóvirág!” elnevezésű játékunk, amelyről hírlevelünk 2. oldalán adunk tájékoztatást.

A 2021. év állatai, növényei

Év emlőse: hermelin	Év hala: jászkeszeg	Év rovara: kacsafarkú szender
Év fája: lisztes berkenye	Év ásványa: a szavazás elmaradt	Év vadvirága: vetési konkoly
Év gombája: óriás bocskorosgomba	Év madara: cigánycsuk	Év kétéltűje: zöld varangy

A Bezerédi-Duna-ág rehabilitációja

A Duna Bács-Kiskun megyei szakaszán, a folyótól keletre húzódó Bezerédi Duna-ág az utóbbi évtizedekben olyan mértékben feltöltődött, hogy a területére egykor jellemző ártéri élővilág egyre inkább visszaszorult. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság ezért „A Bezerédi-Duna-ág rehabilitációja” című projekt keretében egyrészt mederkotrás munkálatokat végzett, másrészt a mellékág vízpótlását elősegítő építményeket helyezett el a területen. A projekttel kapcsolatban az igazgatóság online sajtótájékoztatót tartott 2021. január 5-én 09.00 órai kezdettel.

Kép forrása: DDNPI fotóarchívum

A sajtótájékoztató felvétele a következő linken tekinthető meg: <https://youtu.be/eESTlOf1nd4>

Hol virág? – Hóvirág!

A koronavírus elleni védekezéssel összefüggésben érvényben levő korlátozások jelentősen befolyásolják mindennapjainkat, szinte mindenkinek átrendeződött az életvitele, így többek között nem lehet részt venni szervezett programokon, csoportos túrákon. Mindettől függetlenül a természet továbbra is a „megszokott mindennapjait”, éli, a téli nyugalmi időszakot követően az állatok és a növények is fokozatosan felkészülnek a közeledő tavaszra, már a lombfakadás előtt megjelennek az első virágok. A szabályok betartása mellett lehetőségünk van egyéni kirándulásokra, a természet felfedezésére. Erre invitáljuk a természetkedvelőket, induljanak el felfedező útra, s a friss levegőn tett séta alkalmával járjanak nyitott szemmel.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság megalakulásának 25. évfordulója alkalmából egy természetvédelmi akcióban való részvételre hívja Önöket. Munkatársaink folyamatosan dolgoznak a természeti értékek feltérképezésén, azonban ők sem lehetnek jelen mindenhol. A kikeleti hóvirág előfordulásáról rendelkezésre állnak adatok, ám ezek pontosításához, kiegészítéséhez kérjük szíves közreműködésüket. A „Hol virág? – Hóvirág!” applikáció alkalmazásával Önök is szerves részeseivé válhatnak a természetünk védelmének, és akár egy nyereményjátékban is részt vehetnek. A cél a tavalyi játékhoz részben hasonlóan a hóvirág előfordulási helyeinek, képviselt mennyiségének pontos felderítése annak

érdekében, hogy amennyiben valamely terület túlzott terhelésnek van kitéve – például mint kedvelt szabadidős terület –, ott kollégáink szükség esetén meghozhassák a szükséges intézkedéseket, beavatkozásokat a növény védelme érdekében.

A kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis* L.) a hóvirágfélék 21 fajának Magyarországon egyedüli, természetes elterjedéssel bíró képviselője. A faj elterjedési területe Európa középső területeire összpontosul, a Pireneusoktól a Fekete-tenger keleti partjának vonaláig, délen pedig egészen a Balkánig.

Mint az Európai Unió számára fontos faj, védelme és populációjának felmérése, nyilvántartása a természetvédelmi regionális kezelő szervezetekként működő nemzeti park igazgatóságok feladata. Ebben az állományfelmérést célzó munkában számítunk az érdeklődő résztvevők segítségére.

Kérjük, a faj előfordulási adatainak gyűjtését természetes környezetben végezzék, kerteken, parkokon kívül, így elkerülhető, hogy az ültetett, hazánkban nem honos, közeli rokon fajok esetleges előfordulásai miatt téves adatokat kapjunk.

Kép forrása: DDNPI fotóarchívum

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egy nyereményjátékkal szeretné jutalmazni a szorgalmas adatgyűjtőket. Az applikáció használata során lehetőség van az e-mail cím illetve egy tetszőlegesen választott nickname megadására, melyekkel a játékosok sorsoláson vehetnek részt. A nyeremények: fotóalbum, valamint családi belépő az Abaligeti-barlangba és az Ős-Dráva Látogatóközpontba.

A játék időtartama: 2021. február 8. – 2021. április 17. A határidő lejártával az elérhetőségüket megadóik közül kerül kisorsolásra a három ajándécsomag. A nyereményeket postai úton juttatjuk el a nyerteseknek.

Információk, applikáció letöltése (február 8-tól): <https://www.ddnp.hu/jatek>

Gyűrűs sas a kamera előtt

A 2020-21-es években a Filmdzsungel.hu csapata filmet forgat a magyar nemzeti parkokról. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén az egyik forgatási helyszín egy rétisas fészek, ahol idén egy kihelyezett fészekkamera segítségével történik az események rögzítése.

A sasok már javában tatarozzák a fészket, készülnek a nászra, költésre. A forgatás során hamar kiderült, hogy a pár tojó tagja gyűrűt visel. A filmkockák elemzésével sikerült néhány részletet a gyűrűszámokból leolvasni. Ez pedig elég volt ahhoz, hogy a Madárgyűrűzési Központ a madarat sikeresen beazonosítsa.

Mint kiderült, a sas 2007-ben kelt ki a tojásból egy tolna megyei fészekben, ahol akkor egyik kollégánk gyűrűzte meg. Úgy tűnik, a sasok kedvelik a Duna-Dráva Nemzeti Parkot, mert madarunk felnőttként sem költözött messze. Párjával egy baranyai erdőben raktak fészket, ahol évről-évre sikeresen nevelik fel fiókaikat. Az elmúlt évben például három fióka repült ki sikeresen a fészekből.

További sikeres éveket kívánunk neki mi is, és kíváncsian várjuk a filmet, ahol majd a mindennapjaikba is bekukkanthatunk.

A készülő filmből izgalmas részletek a Filmdzsungel.hu FB oldalán láthatók:
<https://www.facebook.com/filmjungle>

Szöveg: Völgyi Sándor
Fotó: Filmdzsungel.hu

Kóborló vidra a Mecseken

A vidra (*Lutra lutra*) Magyarországon szinte minden olyan vízfelület környékén megfigyelhető, ahol számára megfelelő táplálék (döntően hal), illetve ideális búvó- és szaporodóhely is rendelkezésre áll. E kritériumoknak legjobban a halastavak, halastó-rendszerek felelnek meg, így természetes, hogy ezek jelentik a faj legjelentősebb élőhelyeit. Nem véletlen tehát, hogy a zárt, nagyobb kiterjedésű erdőségekben, mint amilyen a Mecsek is, nagyon ritkán lehet vidrával találkozni.

A közelmúltban mégis ez történt, aminek magyarázata az lehet, hogy míg a vidraállomány egyik harmada télen is territóriumot tart (a kifejlett hímek és nőstények), a második, még fiatal harmad pedig az anyjával marad, addig a harmadik, szintén fiatal, de már önálló zsákmányszerzésre képes része az állománynak kóborol.

A faj megismerésére irányuló kutatásokból tudható, hogy a patakok, csatornák kiemelt szerepet töltenek be a vidrák vándorlásában. Nagy valószínűséggel ilyen, kisebb vízfolyásokat követve juthatott el egy fiatal példány a Mecsek egy belső területén található, zárt erdőállomány övezte bányatávhoz. Keresztúri Ferenc, Szépséges sebhelyeink című, a hegység felhagyott bányatavait bemutató természetfilmjéből kiválóan megismerhetők ezek a mesterséges, az ember tevékenysége nyomán kialakult élőhelyek. Mivel partjaik nagy részét szinte semmilyen növényzet nem övezi, hiába nyújtanak a betelepített, betelepült, főként nem őshonos halállományukkal (naphal, törpeharcsa, kínai razbóra, ezüstkárász stb.) megfelelő táplálékba a vidrák számára, tartós megtelepedésre nem alkalmasak. Ezen okból is, e kóborló, fiatal példány csak pár napig tartózkodott a bányatavon, azonban belefeledkező lubickolásával, zsákmányával – valószínűleg egy törpeharcsával folytatott – játszódásával nagy élményt jelentett a megfigyelése során.

Kis szerencsével, elsősorban minél kevesebb közút keresztezésével bizonyára célba fog érni kóborlása, és egy ideális élőhelyen, egy vidracsalád tagjaként töltheti majd be a hazai vizek csúcsragadozójának szerepét.

(A vidra hazánkban fokozottan védett, Natura 2000-es jelölő faj, az európai, vadon élő élővilág és természetes élőhelyek védelméről szóló Berni Egyezmény címerállata.)

Szöveg: Nagy Gábor
Fotó: Lanszki József

A ragadozó énekesmadár

Most akkor hogy is van ez, ragadozó vagy énekesmadár? Mindkettő. Hiszen a nagy őrgébicsre mindegyik jelző igaz.

A hazánkban téli vendégként feltűnő madár ugyanis rendszertanilag az énekesmadarak közé tartozik, életmódját tekintve azonban vérbeli ragadozó. Már a tudományos neve is beszédes, *Lanius excubitor*. A lanius, szó szerinti fordításban hentest, mézszarost, míg az excubitor őrszemet jelent.

A nagy őrgébics novemberben tűnik fel a nyílt területeken, ahol legtöbbször fák tetején, bokrok csúcsán, elektromos légvezetékeken ücsörög. Azon madarak közé tartozik, amik télen is saját

területet, úgynevezett táplálkozó revírt tartanak. Ennek a területnek a jellemző, kimagasló pontjain őrködik, figyel, apró rágszálókra, és kistermetű madarakra vadászik. Az agrárterületeken jellemző tápláléka a mezei pocok. Sikeres vadászat esetén a zsákmányt nem helyben fogyasztja el, hanem alkalmas cserjefajok – mint a kökény és a galagonya – töviseire szúrja fel.

Mivel nem rendelkezik a ragadozómadarak erős lábaival, hosszú karmaival, szüksége van segítségre, hogy zsákmányát megfelelően rögzítse, mikor elfogyasztja. Egy-egy bokrot, amin erős, hosszú töviseket talál, többször is használ a tél folyamán, ahol egyfajta éléskamra is kialakul az itt töltött hónapok alatt.

A nagy őrgébics (*Lanius excubitor*) Magyarországon védett faj, természetvédelmi értéke 50 000 Ft.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

EMBER ÉS TERMÉSZET

Madáritató télen?

De még mennyire! A természettel kapcsolatos médiatartalmakban sok szó esik a téli hónapokban a madáretetésről, annak mikéntjéről, szabályairól. De kevés helyen ejtenek szót arról, hogy vajon mi a helyzet a hideg időben a madáritatóval.

A madáritató ugyanolyan madárvédelmi eszköz, mint a mindenki számára ismert madáretető. Legyen az csupán egy nagyobb viráglatét, vagy egy profi módon kialakított sekély medence, a madarak egész évben látogatni fogják. Nem csak száraz nyári

napokon, hanem a fagyos téli időben is használják, ha gondoskodunk folyamatosan a víz pótlásáról.

A madáretető közelében létesített itatót a napraforgómagra járó összes madár látogatni fogja, és olyan fajok is feltűnhetnek ilyenkor a víz mellett, melyekkel egyébként ritkábban találkozunk az etetőnél. Ilyen például a kőrisek termését fogyasztó süvöltő, a fenyvesekben bujkáló apróság, a királyka, vagy a fagyöngy termésén táplálkozó léprigó. Amellett, hogy hasznos tevékenység egy madáritató létesítése, talán nem csak a madárkedvelőknek örömteli látvány a sokszor alig 1-2 °C-os vízben fürdőző madarak látványa.

Szöveg és fotó: Völgyi Sándor

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388
E-mail: wodtke@ddnp.hu, komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, kérjük jelezze ezt számunkra „Hírlevél leiratkozás” tárgyú e-mailben! Köszönjük!